

1 Inleiding

1.1 Algemeen

Door de grote omvang en de toename van het internationale personenverkeer nemen de mogelijkheden tot onregelmatige binnenkomst en illegaal verblijf van vreemdelingen toe. In het bijzonder met het oog hierop is een efficiënt vreemdelingtoezicht vereist. Voorts kan het in het belang van de openbare rust, de openbare orde of de nationale veiligheid zijn, dat inzicht wordt verkregen in de activiteiten van vreemdelingen die zich op legale wijze in Nederland bevinden.

In het kader van het te voeren vreemdelingenbeleid is het nodig om over betrouwbare gegevens te **kunnen** beschikken. Te denken valt hierbij aan de aantallen van de hier te lande verblijvende vreemdelingen, de plaatsen waar zij zich bevinden, het doel van hun verblijf en de omstandigheden waaronder zij leven. Hierbij is de **vreemdelingen**-administratie van groot belang (zie A9).

In de artikelen 3 en 4 Vw worden ambtenaren aangewezen als toezichthouders in de zin van art. 5:11 Awb.

Genoemd artikel verstaat onder een toezichthouder een persoon die bij of krachtens wettelijk voorschrift belast is met het houden van toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens enig wettelijk voorschrift.

Op grond van de Awb beschikken genoemde ambtenaren over bevoegdheden. Deze bevoegdheden worden concreet uitgewerkt in de Vreemdelingenwet en het **Vreemdelingenbesluit**. Bij de uitoefening van de bevoegdheden maakt de korpschef feitelijk gebruik van de in het Vreemdelingenbesluit geconcretiseerde regels. Waar de Awb **ruimere** bevoegdheden geeft dan de Vreemdelingenwet en het Vreemdelingenbesluit, moet er rekening mee worden gehouden dat de werking van art. 5:13 Awb deze bevoegdheden in het algemeen beperkt. Dit artikel bepaalt namelijk dat de toezichthouder van zijn bevoegdheden slechts gebruik maakt voor zover dat redelijkerwijs voor de **vervulling** van zijn taak nodig is.

Teneinde het vreemdelingtoezicht op doelmatige wijze te kunnen uitoefenen, voorziet de Vw in de mogelijkheid tot het opleggen van bepaalde verplichtingen aan vreemdelingen of aan derden en in het treffen van bepaalde maatregelen van toezicht. Deze verplichtingen en maatregelen zijn genoemd in **artt. 17 - 21 Vw** j° **artt. 54** tot en met **77 Vb** en **artt. 10-15** alsmede **30-46 W**.

In het belang van het toezicht op vreemdelingen mogen slechts die verplichtingen worden opgelegd of maatregelen worden getroffen waarin de wettelijke bepalingen voorzien.

Het is voor **een** goede taakuitoefening op het gebied van het toezicht op vreemdelingen van grote betekenis dat er een goede en nauwe samenwerking bestaat tussen de korpschefs en andere diensten of instellingen op regionaal of plaatselijk niveau.

1.2 Welke vormen van toezicht kunnen worden onderscheiden?

Er zijn twee vormen van vreemdelingtoezicht te onderscheiden:

- het administratieve toezicht en
- het operationele toezicht:
 - * in het binnenland;

* ter bestrijding van illegale immigratie.

Bij het administratieve toezicht moet men in het bijzonder denken aan de controles voortvloeiende uit de vreemdelingenregistratie. Het operationele toezicht wordt nader uitgewerkt onder 4.

1.3 Bevoegdheid tot opsporing van de bij de Vw strafbaar gestelde feiten

Overtreding van een aantal bepalingen van de Vw of handelen in strijd met krachtens de wet opgelegde verplichtingen, die onder meer het vreemdelingentoezicht betreffen, is strafbaar gesteld bij art. 44, eerste lid, Vw.

Bevoegd tot het opsporen van bij die wetsbepaling strafbaar gestelde feiten zijn behalve de met het vreemdelingentoezicht belaste ambtenaren tevens de ambtenaren belast met de **grensbewaking**, alsmede alle bij art. 141 van het Wetboek van Strafvordering in het algemeen met de opsporing van strafbare feiten belaste personen.

1.4 Belast met het toezicht op vreemdelingen

1.4.1 Algemeen

Alle ambtenaren belast met het toezicht op vreemdelingen, dienen de algemene en bijzondere aanwijzingen in acht te nemen die de Minister van Justitie in het belang van dat toezicht geeft (art. 4, derde lid, Vw). De algemene leiding op het terrein van het vreemdelingentoezicht **berust** derhalve bij de Minister van Justitie.

Algemene aanwijzingen worden gegeven in deze circulaire.

Bijzondere aanwijzingen hebben betrekking op de te volgen gedragslijn in meer incidentele en individuele gevallen.

1.4.2 De korpschef

De korpschef is de chef van een regionaal politiekorps. In veel wettelijke bepalingen worden de korpschef bevoegdheden toegekend, dan wel taken opgedragen die met het toezicht verband houden. Bovendien dient de vreemdeling in het kader van het toezicht aan bepaalde verplichtingen ten opzichte van de korpschef te voldoen. De korpschef is zelf met het toezicht op vreemdelingen belast en geeft leiding aan de met het toezicht op vreemdelingen belaste ambtenaren (art. 4, tweede lid, Vw). Uiteraard kan de korpschef bepaalde taken namens hem en onder zijn verantwoordelijkheid door daartoe aangewezen ambtenaren laten verrichten.

1.4.3 De tot opsporing van strafbare feiten bevoegde ambtenaren van politie

Politie-ambtenaren met een algemene opsporingsbevoegdheid zijn bevoegd werkzaamheden te verrichten in het kader van het toezicht op vreemdelingen. Bovendien kan de korpschef met de goedkeuring van de Minister van Justitie bepaalde personen op basis van hun (bijzondere) kennis van de Vw aanstellen als bijzonder opsporingsambtenaar.

1.4.4 De Koninklijke marechaussee

Ambtenaren der Koninklijke marechaussee oefenen hun toezichtstaken (in casu: het Mobiel Toezicht Vreemdelingen – MTV) uit onder leiding van de Commandant van de Koninklijke marechaussee.

De Minister van Justitie bepaalt na overleg met de Minister van Defensie in welke gevallen deze ambtenaren hun werk moeten uitoefenen.

1.5 Het verstrekken van inlichtingen aan procureurs-generaal, fungerend directeuren van politie

De procureurs-generaal, fungerend directeuren van politie, zien – elk voor hun ressort – toe op de naleving van de bij en krachtens de Vw vastgestelde voorschriften en de door de Minister van Justitie gegeven aanwijzingen betreffende het toezicht op vreemdelingen (art. 4, vierde lid, Vw).

De met het vreemdelingentoezicht belaste ambtenaren zijn verplicht aan de procureurs-generaal alle gevraagde inlichtingen die betrekking hebben op het toezicht, te verschaffen (art. 4, vijfde lid, Vw).

De procureurs-generaal zullen zodanige inlichtingen mede kunnen inwinnen door tussenkomst van de aan hun parket verbonden commissaris van rijkspolitie en ambtenaren der rijksrecherche.

1.6 Controles op vreemdelingen en periodieke verslaglegging daarvan

Het algemeen belang vergt dat wordt opgetreden tegen vreemdelingen die zich in strijd met de wettelijke bepalingen in Nederland bevinden. Een vreemdelingenbeleid is immers niet te voeren indien degenen die volgens dit beleid niet in Nederland mogen verblijven, ongemoeid worden gelaten. Bovendien kunnen uit illegaal verblijf misstanden voortvloeien onder meer met betrekking tot de tewerkstelling van buitenlandse werklzoekers, de volksgezondheid en de huisvesting.

Om deze redenen dient nauwlettend toezicht te worden gehouden op de aanwezigheid van illegale vreemdelingen.

In geval van concrete aanwijzingen van illegaal verblijf dient controle hierop plaats te vinden.

Het kan hier gaan om aanwijzingen die de politie uit eigen onderzoek verkrijgt of om signalen uit de eigen organisatie of van derden. Die signalen kunnen bijvoorbeeld afkomstig zijn van andere overheidsdiensten die met de aanwezigheid van vreemdelingen op de hoogte zijn, zoals de bevolkingsadministratie, de Gemeentelijke Sociale Dienst of de Dienst voor inspectie en informatie (I-SZW) van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Een nauwe samenwerking tussen de verschillende betrokken instanties is daarom van het grootste belang.

Controles behoren niet alleen tot het werkteerren van de ambtenaren van de vreemdelingendienst. Ook politiemensen die niet bij een vreemdelingendienst zijn ingedeeld, kunnen tijdens het uitoefenen van hun taken controles op vreemdelingen uitvoeren.

1.6.1 Verslaglegging van controles op vreemdelingen

Aan de bevoegde procureur-generaal, fungerend directeur van politie, dient eens per half jaar van de in 1.6 bedoelde controles en van de resultaten die deze controles hebben opgeleverd, een opgave te worden gezonden.

Deze opgaven dienen – in duplo – voor de tiende dag van de maand volgende op de verslagperiode te worden ingezonden.